

รายงานสรุปผลรับฟังความคิดเห็น
ร่างประกาศกรมประกาศกรมปศุสัตว์ เรื่อง หน้าที่และความรับผิดชอบของสัตวแพทย์ผู้ควบคุมฟาร์มเลี้ยงสัตว์
ในการใช้ยาต้านจุลชีพ (Antimicrobial) สำหรับสัตว์ที่ผลิตเพื่อการบริโภค พ.ศ. ๒๕๖๘

กรมปศุสัตว์ โดยสำนักพัฒนาระบบและรับรองมาตรฐานสินค้าปศุสัตว์ ได้จัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของหน่วยงานรัฐ รัฐวิสาหกิจ สัตวแพทย์ผู้ควบคุมฟาร์ม ผู้ประกอบการ และประชาชนทั่วไป เพื่อประกอบการจัดทำร่างประกาศกรมประกาศกรมปศุสัตว์ เรื่อง หน้าที่และความรับผิดชอบของสัตวแพทย์ผู้ควบคุมฟาร์มเลี้ยงสัตว์ในการใช้ยาต้านจุลชีพ (Antimicrobial) สำหรับสัตว์ที่ผลิตเพื่อการบริโภค พ.ศ. ๒๕๖๘ โดยสรุปการรับฟังความคิดเห็นได้ดังนี้

๑. วิธีการ จำนวนครั้ง และระยะเวลาที่รับฟังความคิดเห็น

เพื่อให้เป็นไปตามมาตราที่ ๗๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๖๐ และพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๖๒ สำนักพัฒนาระบบและรับรองมาตรฐานสินค้าปศุสัตว์ได้จัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นและจัดทำร่างประกาศกรมปศุสัตว์ฯ ดังต่อไปนี้

๑.๑. แจ้งเวียนหน่วยงานในสังกัดกรมปศุสัตว์และหน่วยงานอื่น ๆ ที่มีความเกี่ยวข้อง

๑.๒. รับฟังความคิดเห็นผ่านเว็บไซต์ของกรมปศุสัตว์ (www.dld.go.th) และเว็บไซต์ของสำนักพัฒนาระบบและรับรองมาตรฐานสินค้าปศุสัตว์ (www.certify2.dld.go.th) จำนวน ๑ ครั้ง ตั้งแต่วันที่ ๑-๒๒ ตุลาคม ๒๕๖๘ รวมระยะเวลาทั้งสิ้น ๒๒ วัน

๒. พื้นที่หรือกลุ่มเป้าหมายในการรับฟังความคิดเห็น

หน่วยงานในสังกัดกรมปศุสัตว์และหน่วยงานอื่นที่มีความเกี่ยวข้อง โดยมีหนังสือสอบถามความคิดเห็นและรับฟังความคิดเห็นผ่านทางเว็บไซต์ของกรมปศุสัตว์และเว็บไซต์ของสำนักพัฒนาระบบและรับรองมาตรฐานสินค้าปศุสัตว์

สำหรับสัตวแพทย์ผู้ควบคุมฟาร์ม ผู้ประกอบการ และประชาชนทั่วไปที่มีความสนใจ สามารถแสดงความคิดเห็นและเข้าถึงข้อมูลของร่างประกาศกรมประกาศกรมปศุสัตว์ฯ ได้ผ่านทางเว็บไซต์ของกรมปศุสัตว์และเว็บไซต์ของสำนักพัฒนาระบบและรับรองมาตรฐานสินค้าปศุสัตว์

๓. ผลการรับฟังความคิดเห็น

ในการรับฟังความคิดเห็น หน่วยงานในสังกัดกรมปศุสัตว์และหน่วยงานอื่นที่มีความเกี่ยวข้อง สัตวแพทย์ผู้คุมฟาร์ม ผู้ประกอบการ และประชาชนทั่วไปที่มีความสนใจ ได้แสดงความคิดเห็นเป็นหนังสือและผ่านทางเว็บไซต์ของกรมปศุสัตว์และเว็บไซต์ของสำนักพัฒนาระบบและรับรองมาตรฐานสินค้าปศุสัตว์ โดยสามารถสรุปความคิดเห็นในแต่ละประเด็นได้ดังนี้

ประเด็นที่มีการแสดงความคิดเห็น	ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ	หมายเหตุ
๑. เห็นด้วยหรือไม่กับข้อกำหนด ห้ามใช้ยาต้านจุลชีพทุกชนิดเพื่อวัตถุประสงค์ในการเร่งการเจริญเติบโตหรือเพิ่มผลผลิต	๑.๑ <u>เห็นด้วย</u> เนื่องจากการจัดทำร่างประกาศกรมปศุสัตว์ฯ ฉบับดังกล่าว จะเป็นกรอบกฎหมายที่กำกับดูแลการใช้ยาต้านจุลชีพขึ้นจะมีความสอดคล้องกับระเบียบของประเทศคู่ค้า และสามารถคุ้มครองผู้บริโภคชาวไทยจากความเสี่ยงเชื้อดื้อยา โดยมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ดังนี้ ๑.๑.๑. เสนอให้กรมปศุสัตว์ ตรวจสอบการใช้ยาปฏิชีวนะภายในฟาร์ม ให้อยู่ภายใต้การควบคุมของสัตวแพทย์ผู้คุมฟาร์ม และมีมาตรการควบคุมและบทลงโทษต่อผู้ฝ่าฝืนหากมีการใช้ยาปฏิชีวนะเพื่อวัตถุประสงค์ในการเร่งการเจริญเติบโตหรือเพิ่มผลผลิต ๑.๑.๒. ควรมีการส่งเสริมการเปลี่ยนผ่านที่เหมาะสมและเป็นธรรมต่อทุกภาคส่วน เช่น การอบรมให้ความรู้ต่อสัตวแพทย์และเกษตรกร	การปรับปรุงหรือไม่ปรับปรุงหลักการหรือประเด็นสำคัญของร่างระเบียบกรมปศุสัตว์ฯ ตามความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะดังกล่าว จะต้องผ่านการพิจารณาของหน่วยงานที่มีความเกี่ยวข้องต่อไป
๒. เห็นด้วยหรือไม่กับข้อกำหนด ห้ามใช้ยาต้านจุลชีพบางชนิดที่จัดเป็น “ยาสำหรับรักษาโรคในคน” (reserved for human use) ในสัตว์ที่ผลิตเพื่อการบริโภค	๒.๑. <u>เห็นด้วย</u> เนื่องจากการห้ามใช้จุลชีพบางชนิดที่จัดเป็น “ยาสำหรับรักษาโรคในคน” ในสัตว์ที่ผลิตเพื่อการบริโภคถือเป็นมาตรการหนึ่งในการป้องกันการเกิดเชื้อดื้อยาในคน ลดโอกาสการเกิดผลกระทบจากยาต้านจุลชีพที่อาจตกค้างในผลิตภัณฑ์หลังจากการบริโภค และยังเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการรักษาสีทธิในการเข้าถึงยารักษาโรคที่มีประสิทธิภาพในอนาคตทั้งสำหรับคนและสัตว์ โดยมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ดังนี้	

ประเด็นที่มีการแสดงความคิดเห็น	ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ	หมายเหตุ
	๒.๑.๑. เสนอให้มีการจัดทำ “บัญชีรายชื่อยาต้องห้ามในสัตว์” พร้อมคำแปลภาษาไทย-อังกฤษแจกจ่ายแก่สัตวแพทย์ร้านขายยา และเกษตรกร เพื่อเป็นการกำหนดแนวทางการใช้ยาต้านจุลชีพที่ชัดเจน ๒.๑.๒. เสนอให้มีฐานข้อมูลที่บันทึกการใช้ยาในสัตว์อย่างละเอียด พร้อมตรวจสอบย้อนหลังได้ ๒.๑.๓. เสนอให้มีมาตรการในการสั่งซื้อยากลุ่มดังกล่าวจะต้องมีใบสั่งยาจากแพทย์เท่านั้น เพื่อไม่ให้ยาออกไปนอกระบบสาธารณสุข	
๓. เห็นด้วยหรือไม่กับ รายชื่อยาต้านจุลชีพที่กำหนดไว้ในร่างประกาศฉบับนี้	๓.๑. <u>เห็นด้วย</u> เนื่องจากรายชื่อยาต้านจุลชีพที่กำหนดไว้ในร่างประกาศฉบับนี้เป็นยาที่ส่งผลกระทบต่อสุขภาพของมนุษย์หากได้รับในปริมาณที่มากและต่อเนื่องเป็นระยะเวลานาน โดยเฉพาะยาที่จัดอยู่ในกลุ่ม “reserved for human use” ตามที่ WHO ได้กำหนดควรสงวนให้ใช้สำหรับการใช้สำหรับการรักษาโรคในมนุษย์เท่านั้น เพื่อลดผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นได้ทั้งจากยาต้านจุลชีพและเชื้อดื้อยา โดยมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ดังนี้ ๓.๑.๑. ควรมีการตรวจสอบรายชื่อยาต้านจุลชีพที่กำหนดในร่างประกาศฉบับนี้ทุก ๑ – ๒ ปี หรือเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงจากประเทศคู่ค้าอื่น ๆ หรือองค์กรที่เกี่ยวข้องกับการดูแลสุขภาพสัตว์และมนุษย์ เช่น WHO ๓.๑.๒. ควรจำแนกรายการยาให้ชัดเจนขึ้น ปัจจุบันรายชื่อบางรายการยังรวม “กลุ่มยา” ที่มีอนุพันธ์หลายชนิด เช่น “Phosphonic acids and derivatives” ซึ่งอาจมีบางตัวยาที่ใช้ในสัตวแพทย์ได้อย่างปลอดภัย ควรแยกรายการออกเป็นรายตัวยาชัดเจน	

ประเด็นที่มีการแสดงความคิดเห็น	ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ	หมายเหตุ
	๓.๑.๓. ควรระบุสถานะของยาแต่ละรายการ เช่น กำหนดว่าเป็น “ยาที่ห้ามใช้ในทุกกรณี” หรือ “ยาที่ห้ามใช้ในสัตว์ที่ผลิตเพื่อการบริโภคแต่ใช้ในสัตว์เลี้ยงได้” เพื่อป้องกันความสับสน ๓.๑.๔. ควรมีภาคผนวกเพื่ออธิบายเหตุผลในการห้ามใช้เช่น ระบุว่าห้ามใช้เนื่องจากพบการแพ้เชื้อมียาในสิ่งแวดล้อม เป็นต้น เพื่อให้สัตวแพทย์ใช้ประกอบการตัดสินใจได้อย่างมีวิจารณญาณ ๓.๒. <u>ไม่เห็นด้วย</u> เพราะยาบางชนิดที่อยู่ในรายชื่อยังคงมีการใช้งานอยู่ในปัจจุบันและมีความจำเป็นที่ต้องใช้งาน โดยมีข้อเสนอแนะ ว่า ก่อนนำมาบริโภคเนื้อ นม เครื่องใน และผลิตภัณฑ์อื่นๆ ต้องมีการตรวจการตกค้างของยาปฏิชีวนะก่อนเสมอ	- จากการตรวจสอบพบว่า ปัจจุบันไม่พบว่ามียาชื่อ ยาห้ามใช้ตามร่างประกาศฯ ฉบับนี้อยู่ในทะเบียนยาสัตว์แล้ว สัตวแพทย์จึงไม่สามารถส่งจ่ายยาตามรายชื่อในร่างประกาศฯ ได้อยู่แล้ว
๔. เห็นด้วยหรือไม่กับการ กำหนดหน้าที่และความรับผิดชอบของสัตวแพทย์ผู้ควบคุมฟาร์ม ให้ใช้ยาต้านจุลชีพอย่างรับผิดชอบ สมเหตุผล ปลอดภัยต่อผู้บริโภค และสามารถตรวจสอบย้อนกลับได้	๔.๑. <u>เห็นด้วย</u> เพราะเป็นหน้าที่โดยตรงของสัตวแพทย์ผู้คุมฟาร์ม เป็นแนวทางที่ดีในการสร้างความตระหนักในการใช้ยาต้านจุลชีพอย่างสมเหตุสมผล เพื่อความปลอดภัยต่อผู้บริโภค โดยมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ดังนี้ ๔.๑.๑. ควรสนับสนุนการใช้ระบบบันทึกอิเล็กทรอนิกส์ (e-Record) ที่ใช้งานได้ง่ายและเชื่อมต่อระบบได้จริง ๔.๑.๒. พัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมสัตวแพทย์ผู้ควบคุมฟาร์มให้เข้าใจบทบาทใหม่ พร้อมเครื่องมือสนับสนุน ๔.๑.๓. สร้างความร่วมมือระหว่างสัตวแพทย์ เกษตรกร และภาครัฐ เพื่อการใช้ยาอย่างยั่งยืน รวมทั้งสนับสนุนให้มีการทำงานร่วมกันระหว่างสัตวบาลและสัตวแพทย์คุมฟาร์มในการควบคุมการใช้ยาอย่างมีประสิทธิภาพ	

ประเด็นที่มีการแสดงความคิดเห็น	ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ	หมายเหตุ
๕. เห็นด้วยหรือไม่ที่ร่างประกาศนี้จะ มีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๑ มกราคม พ.ศ. ๒๕๖๙	๔.๑.๔. ควรมีแนวปฏิบัติที่ชัดเจน พร้อมกลไกติดตามและส่งเสริม มากกว่าการลงโทษเพียงอย่างเดียว ๕.๑. <u>เห็นด้วย</u> เนื่องจากการบังคับใช้ร่างประกาศกรมปศุสัตว์ฉบับดังกล่าวจะทำให้สามารถควบคุมการใชยาต้านจุลชีพในกระบวนการผลิตปศุสัตว์ และทำให้มีความปลอดภัยต่อผู้บริโภคและผู้ประกอบการส่วนใหญ่มีความพร้อมที่จะปฏิบัติตามประกาศดังกล่าว โดยมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ดังนี้ ๕.๑.๑. ควรมีการประชาสัมพันธ์ให้ทราบทั้งในส่วนหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง สัตวแพทย์คุมฟาร์ม ผู้ประกอบการ และประชาชนทั่วไปในหลาย ๆ ช่องทาง ๕.๑.๒. ควรตรวจสอบว่าไม่มีการขายยากลุ่มนี้สำหรับใช้ในกระบวนการผลิตปศุสัตว์ก่อนที่ร่างประกาศนี้มีผลบังคับใช้ ๕.๑.๓. ส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาทางเลือกแทนยาต้านจุลชีพ เช่น วัคซีน พรีไบโอติก ๕.๒ <u>ไม่เห็นด้วย</u> เนื่องจากการบังคับใช้ร่างประกาศฉบับนี้จะอาจจะส่งผลกระทบต่อผู้ประกอบการบางส่วน จึงควรสื่อสารให้มีความชัดเจนและพิจารณาความพร้อมและข้อจำกัดในทางปฏิบัติ เพื่อให้ผู้ประกอบการสามารถปฏิบัติตามได้ โดยมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ดังนี้ ๕.๒.๑. จัดให้มีการทดลองบังคับใช้กฎหมายในพื้นที่นำร่องก่อนมีผลทั่วประเทศ เพื่อประเมินผลกระทบและปรับปรุง	- จากการตรวจสอบพบว่า ปัจจุบันไม่พบว่ามีรายชื่อยาห้ามใช้ตามร่างประกาศฯ ฉบับนี้อยู่ในทะเบียนยาสัตว์แล้ว สัตวแพทย์จึงไม่สามารถส่งจ่ายยาตามรายชื่อในร่างประกาศฯ ได้อยู่แล้ว - การบังคับใช้มาตรการห้ามใช้ยาตามรายชื่อนี้ จำเป็นต้องบังคับใช้ทั่วทุกพื้นที่เนื่องจากมีผลกระทบต่อผู้บริโภคและความเชื่อมั่นต่อการค้าระหว่างประเทศของสินค้าปศุสัตว์ไทย